

Աստղագիտության օլիմպիադայի հանրապետական փուլ - 2022թ.

Տևողությունը 180 րոպե

1. Խավարածրի հարթության մեջ շրջանագծային ուղեծրով պտտվող աստղակերպի սինտդիկ պարբերությունը հավասար է արևադարձային տարվա տևողությանը - $S = 365 \sqrt{2422}$ օր: Գտնել աստղակերպի ուղեծրի շառավղի հնարավոր արժեքները: Երկրի պտույտների հետ կապված բոլոր հնարավոր տվյալները համարել հայտնի:

5 միավոր

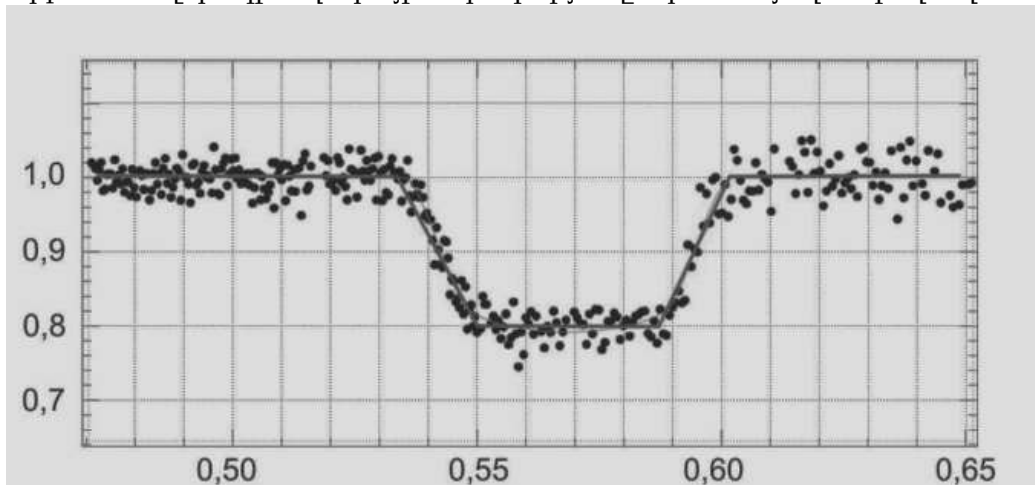
2. Երկրագնդի ո՞ր լայնություններում մայր չմտնող Արեգակի բարձրությունը փոխվում է ուղիղ երկու անգամ: Ռեֆրակցիան և Արեգակի տեսանելի չափը հաշվի չառնել:

4 միավոր

3. Նկարում բերված պայծառության կորը գրանցվել է $0.1R_{\odot}$ ($R_{\odot} \approx 700000$ կմ) շառավղով կարմիր թզուկի սկավառակի վրայով էկզոմոլորակի անցման ժամանակ: Կորը ներկայացված է գրաֆիկի տեսքով, որի արսցիսում տրված է ժամանակը՝ արտահայտված օրերով, իսկ օրդինատը ցույց է տալիս աստղից Երկիր հասնող էներգիայի հարաբերական քանակությունը (միավորը համապատասխանում է խավարումից դուրս գրանցված էներգիային): Կետերը ցույց են տալիս առանձին դիտումների տվյալները, իսկ գիծը համապատասխանում է միջինացված տվյալներին: Պատասխանեք մի շարք հարցերի.

- Քանի՞ րոպե է տևել մոլորակի անցումը աստղի սկավառակի վրայով, հաշված աստղի և մոլորակի սկավառակների առաջին հպման պահից մինչ վերջինը:
- Քանի՞ անգամ է թուլացել աստղի պայծառությունը մինիմումում:
- Քանի՞ աստղային մեծությամբ է թուլացել աստղի պայծառությունը մինիմումում:
- Արդյո՞ք կարելի է պնդել, որ անցումը կենտրոնական է:
- Սկավառակի մակերեսի որ՞ մասն է ծածկում մոլորակը մինիմումում:
- Որքա՞ն է մոլորակի շառավիղը արտահայտված կիլոմետրերով:
- Որքա՞ն է մոլորակի ուղեծրային արագությունը արտահայտված կմ/վ -ով:

3 միավոր

4. a) Երկիր-Լուսին ուղղի վրա որոշել այն կետի/կետերի հեռավորությունը Երկրի կենտրոնից, որտեղ Երկրի ձգողականության ուժը հավասար է Լուսնի ձգողականության ուժին: Ինչպես կպահի իրեն այդ կետում/կետերում տեղադրված, սկզբնական արագությունից զուրկ մարմինը: Օգտվելով տարրական երկրաչափական մեթոդներից, որոշել Երկրի նկատմամբ Լուսնի ձգողականության ոլորտը (ըստ սահմանման դա այն ոլորտն է, որի ներսում Լուսնի ձգողականության ուժը գերազանցում է Երկրի ձգողականության ուժին): Երկիր-Լուսին հեռավորությունը ընդունել հավասար $d = 384400$ կմ, իսկ զանգվածների հարաբերությունը $k = 1/81 \sqrt{3}$:

b) Օգտվելով նախորդ կետում ստացված արդյունքներից, որոշել Արեգակի նկատմամբ Երկրի ձգողականության ոլորտի բնութագրերը (կենտրոն, շառավիղ) և որոշել, թե արդյո՞ք Լուսինը գտնվում է այդ ոլորտում:

5 միավոր

5. Օգտվելով Կեպլերի օրենքներից ցույց տալ, որ Էլիպսի կորության շառավիղը մեծ առանցքի եզրակետերում հավասար է $R = b^2/a$, որտեղ a, b -ն Էլիպսի մեծ և փոքր կիսաառանցքներն են:

3 միավոր